

PRESS RELEASE

3 Octombrie 2000

SUPRAVEȚUIREA PE ARENA GLOBALĂ DE AFACERI ESTE FORȚA MOTRICĂ PRINCIPALĂ A EXPLOZIEI FUZIUNILOR ȘI ACHIZIȚIILOR TRANȘNAȚIONALE

În timp ce activitățile de consolidare ating cote maxime, înrebările cresc în țările dezvoltate și în curs de dezvoltare, constată noul raport CNUCD

Globalizarea creează presiuni intense în sfera afacerilor, și pentru multe companii, căutarea de a supraviețui și prospera pe piața mondială a devenit o forță strategică motrice extrem de importantă în explozia fuziunilor și achizițiilor transnaționale (F&A), potrivit Raportului Mondial de Investiții 2000 (*World Investment Report*): *Fuziunile, Achizițiile Transnaționale și Dezvoltarea (Cross-border Mergers and Acquisitions and Development)*¹,

¹ **Raportul Mondial de Investiții** (The World Investment Report 2000) (Nu. vânzărilor E.00.II.D.20, ISBN 92-1-112490-5) poate fi obținut la prețul de US\$ 49, și la un preț special de US\$ 19 în țările în curs de dezvoltare și țările în tranziție, din United Nations Publications (Publicațiile Națiunilor Unite), Secția Vânzări, Palais des Nations, CH-1211 Geneva 10, Elveția, fax: + 41 22 917 0027, e-mail: unpubli@unog.ch, Internet: <http://www.un.org/publications>; sau din Publicațiile Națiunilor Unite, Two UN Plaza, Camera DC2-853, Dept. PRES, New York, NY 10017, USA, tel: + 1 212 963 83 02 or + 1 800 253 96 46, fax: + 1 212 963 34 89, e-mail: publications@un.org. O versiune CD-Rom a raportului va fi emisă în decembrie 2000.

² Corporațiile transnaționale includ companiile părinte și afiliații lor străini: o companie părinte este definită ca o companie care controlează mijloace bănești a unui alt organism(e) financiar într-o altă țară sau țări decât țara sa de origine, de obicei prin deținerea unei părți de capital. Un capital de măcar 10% este în mod normal considerat ca minim necesar pentru controlul mijloacelor bănești în acest context.

³ Investiția Directă Străină este definită ca o investiție ce implică un control managerial a unei unități economice rezidente într-o economie de o unitate economică rezidentă în altă economie. IDS implică relații de lungă durată reflectând interesul de durată al investitorului într-o întreprindere străină.

publicat astăzi de Conferința Națiunilor Unite de Comerț și Dezvoltare (CNUCD).

F&A transnaționale, în special cele ce implică companii mari, sume importante de bani și o restructurare majoră a activităților companiilor, sunt printre cele mai vizibile indicii a procesului de globalizare. Și, ca și cu globalizarea în general, impactul F&A asupra dezvoltării poate fi controversă și anevoios. În țările dezvoltate și în curs de dezvoltare sunt exprimate îngrijorări în special în ce privește puterea pe piață a corporațiilor trans-naționale (CT)² și implicările potențiale anti-competitive a F&A. Secretarul-General UNCTAD Rubens Ricupero notează: “O piață globală pentru companii poate cere o abordare globală a politicii de competitivitate, a abordare ce ține pe deplin cont de interesul și condițiile țărilor în curs de dezvoltare”.

Noul raport examinează impactul F&A transnaționale asupra structurii afacerilor pe plan global și ia în dezbateră îngrijorările elaboratorilor de politici. “În multe țări în curs de dezvoltare se observă creșterea îngrijorărilor după cum mari corporații trans-naționale achiziționează mari companii locale”, adaugă D-I Ricupero. “Există temeri că achizițiile străine pot aduce la faptul trecerii unor industrii întregi sub control străin, amenințând suveranitatea națională și capacitatea de dezvoltare tehnologică. În industrii ca cea a presei și cea distractivă, de exemplu, amenințarea identității sau culturii naționale poate fi o cauză a îngrijorărilor. Dar este important de a nota că îngrijorările ce țin de F&A transnaționale sunt exprimate chiar și mai vehement în multe țări dezvoltate, după cum am avut posibilitatea recent de a observa, când, de exemplu, Vodafone AirTouch a Regatului Unit a achiziționat compania germană Mannesmann. Este foarte important de a elabora politici și tactici de acțiune pentru a minimiza costurile și maximaliza beneficiile F&A”.

Raportul asigură date extensive asupra exploziei curente a F&A transnaționale, indicând, de exemplu, că anul trecut au avut loc 109 de F&A transnaționale cu valoarea tranzacțiilor individuale de peste \$1 miliard (*vezi ediția de presă TAD/INF/2856*). CNUCD se așteaptă la un număr și mai mare în acest an. F&A sunt în momentul de față sunt o formă dominantă a investițiilor străine directe (IDS)³ în țările dezvoltate. În timp ce IDS în țările în

curs de dezvoltare continuă să fie dominată de investițiile inovatoare⁴, activitatea F&A transnaționale este de asemenea evident în creștere și acolo⁵.

Factorii cheie ce subliniază F&A

Valul curent global și regional fără precedent de restructurare economică prin F&A transnaționale reflectă interacțiunea dinamică între diferiți **factori de bază și schimbările în sfera economică pe plan global,**

ce motivează companiile în efectuarea F&A pentru atingerea obiectivelor strategice corporative, declară *RGI2000* (figura 1). Factorii principali includ:

- Căutarea noilor piețe, puterea de piață mărită și dominarea pieței;
- accesul la fondurile private;
- creșterea eficienței prin sinergii;
- o dimensiune mai mare;
- diversificarea (pulverizarea riscurilor) ;
- motivațiile financiare; și
- (biheviore) motivațiile personale.

Schimbările principale în mediul economiei globale ce țin de F&A transnaționale sunt următoarele:

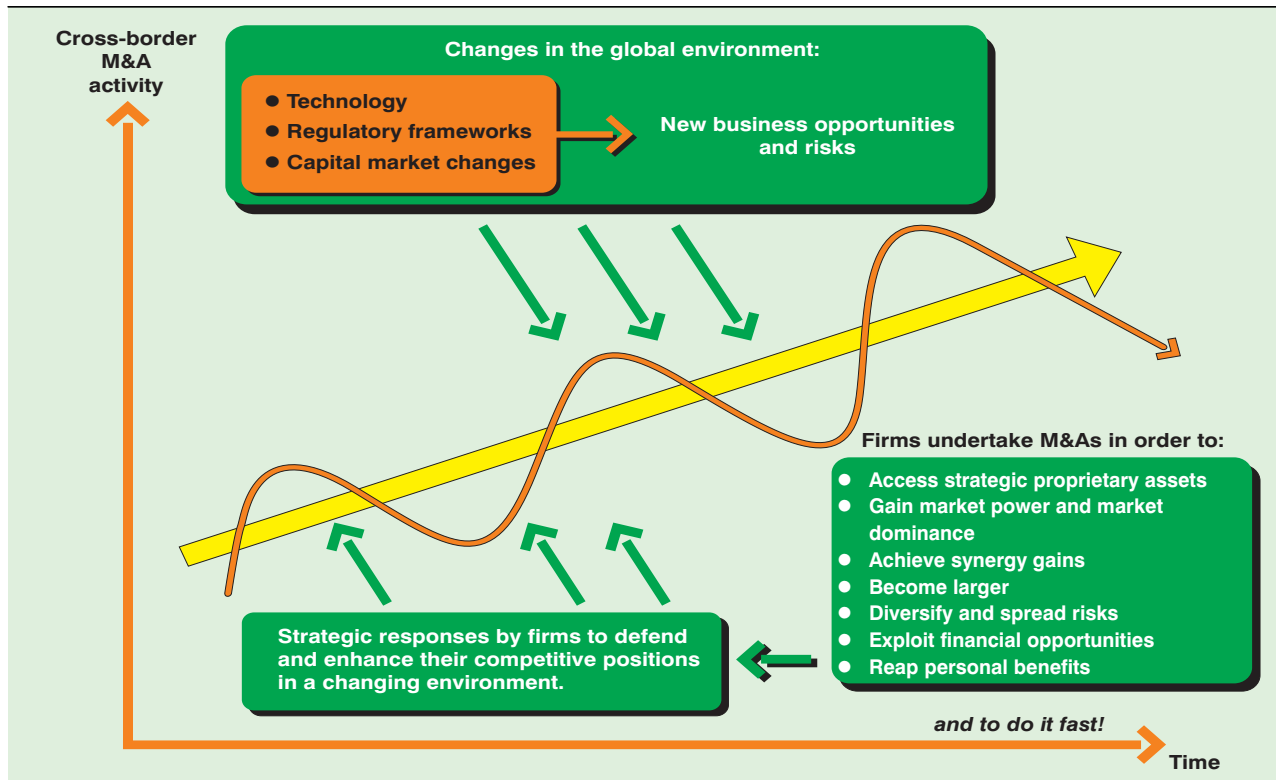
- schimbările tehnologice (costurile mărite și riscurile în CșiD, noile tehnologii informaționale, etc.);
- schimbările în politică și cadrul de reglementare (comerțul și liberalizarea IDS,

⁴ O firmă poate intra într-o țară gazdă prin una din două moduri a IDS: IDS inovatoare este o investiție nouă efectuată prin stabilirea unei entități economice de filială, în timp ce F&A transnaționale implică o schimbare în controlul surselor financiare și operațiilor firmei fuzionate sau achiziționate. Într-o fuziune transnațională sursele financiare și operațiile acestor două firme sunt combinate pentru a stabili o nouă entitate a cărei control rezidă într-o echipă din una sau ambele firme. Într-o achiziție transnațională controlul surselor financiare și operațiilor este transferat de la o companie către o alta (străină), cea anterioară devenind afiliată cumpărătorului. Ambele companii pot fi private sau de stat: privatizarea ce implică un investitor străin este considerată F&A transnațională.

⁵ În țările în curs de dezvoltare, raportul F&A transnaționale la afluxul IDS sa situat la (din maximum) o treime în 1999. Trebuie de menționat că cele două tipuri de seturi de date nu sunt direct comparabile.

- integrarea regională, dereglaarea și programele de privatizare);și
- schimbările pe piețele de capital.

Figura 1. Forțele motrice a F&A transnaționale

Sursă: CNUCD, Raportul Mondial de Investiții 2000 (*World Investment Report*): Fuziunile și Acizițiile Transnaționale și Dezvoltarea, figura V.1, p.154.

Diverși factori fundamentali ce motivează companiile spre a efectua F&A se combină cu posibilitățile și presiunile mediului economic global ce impun companiile să-și urmeze obiectivul strategic principal: de a apăra și dezvolta pozițiile sale competitive pe piață.

F&A sunt cel mai rapid mod de a achiziționa fonduri în diferite țări. *RMI2000* relatează: "F&A permit companiilor să achiziționeze rapid un portofoliu de surse financiare locale ceia ce a devenit a sursă cheie a puterii competitive în economia în curs de globalizare. În industriile oligopolistice, mai mult, afacerile pot fi efectuate ca răspuns la mișcările sau mișcările anticipate ale concurenților. Chiar și companiile care nu ar dori să procedeze astfel, se pot simți nevoite de a o face, din teamă de a deveni ținte ele însele". Rolul crucial ce îl

deține în momentul de față viteza în viața de afaceri este ilustrat de următoarele citate a administratorilor de vârf din lumea afacerilor ca “în noua economie în care trăim, un an are 50 de zile” sau “viteza este prietenul nostru, timpul este dușmanul nostru”. Supraviețuirea într-un mediu tot mai competitiv este astfel forța motrice strategică de bază a F&A transnaționale, cu atât mai mult că pedepsele îi așteaptă pe cei ce nu reușesc să atingă creștere și profituri. O sancțiune de acest fel este cea de a intra în posesia altcuiva; alta ar fi faptul că rivalii fuzionând, generează ca rezultat dezavantaje strategice pentru companiile ce nu participă în proces.

Sun oare investițiile IDS inovatoare mai bune decât F&A?

Noul raport se întreabă în ce măsură IDS prin achiziții ale firmelor domestice este diferită — în ceia ce privește impactul lor de dezvoltare — de intrarea prin instituire a unei noi facilități (investiție inovatoare). Există o percepție că F&A nu aduc numai decât surse financiare productive sau noi locuri de muncă într-o țară. La baza presupunerilor este noțiunea că F&A sunt în general percepute ca rezultând în principal în schimbarea de deținători și schimbarea controlului de pe loc în cel străin, într-acest fel mărin d riscul dominației străine a unor segmente ale economiei. Mai mult ca atât F&A deseori duc la pierderi de locuri de muncă și pot fi folosite pentru a reduce competiția și puterea pieței. Ele de asemenea pot duce la dezmembrarea companiei achiziționate și diversificarea părților sale individuale. Aceste îngrijorări există în toate țările.

RMI2000 sugerează că, în special **la momentul apariției și pe termen scurt**, F&A (în comparație cu investițiile inovatoare) pot implica, în unele cazuri, beneficii mai mici sau impact negativ mai mare din perspectiva dezvoltării țării gazdă. CNUCD conclud e:

- Deși ambele moduri de intrare a IDS aduc capital străin într-o țară gazdă, resursele financiare asigurate prin F&A nu întotdeauna aduc surse financiare, în timp ce în cazul IDS inovatoare aceasta se produce. În felul acesta un volum dat de IDS prin F&A poate corespunde unei investiții mai puțin productive în comparație cu același volum al IDS inovatoare, sau chiar neproductive. Oricum, când singura alternativă realistă pentru o companie locală este lichidarea, fuziunile sau achizițiile transnaționale pot servi ca “păstrătoare de viață”.

- IDS prin F&A au o probabilitate scăzută de a transfera tehnologii și procedee noi sau mai bune în comparație cu IDS inovatoare, cel puțin în momentul apariției. F&A pot duce direct la degradarea sau închiderea producției locale sau a activităților funcționale (e.g. CșiD), sau la reamplasarea lor potrivit strategiei corporative a cumpărătorului.
- IDS prin F&A nu generează noi locuri de muncă când își fac apariția într-o țară. Acestea pot duce la concedieri, deși în cazul unei firme care ar fi dat faliment în caz că nu ar fi cumpărată; acestea ar putea de asemenea să păstreze locurile de muncă. IDS inovatoare, în contrast, creează numaidecât noi locuri de muncă la momentul apariției.
- IDS prin F&A poate mări concentrarea și să ducă la rezultate anti-competitive. Deși ele pot de asemenea, preveni creșterea concentrării când cei ce preiau controlul ajută la păstrarea firmelor locale care altfel ar fi dat faliment. IDS inovatoare, prin definiție, măresc numărul de firme existente și nu măresc concentrarea pe piață în momentul intrării.

CNUCD notează că majoritatea neajunsurilor IDS prin F&A, în comparație cu IDS inovatoare, țin de efectele la momentul intrării lor sau imediat următoare. **Pe termen lung**, când și efectul direct și cel indirect sunt luate în seamă, multe diferențe privind impactul celor două moduri se micșorează sau dispar. De exemplu, F&A transnaționale sunt des urmate de investiții următoare a cumpărătorilor străini; astfel, în timp, IDS prin F&A pot duce la investiții crescute în producție exact după cum o fac IDS inovatoare. Similar, F&A transnaționale pot fi urmate de transferul unei tehnologii noi sau mai avansate, în special când firmele achiziționate sunt restructurate pentru a mări eficiența funcționării lor. Diferențele dintre cele două moduri în ceea ce privește generarea locurilor de muncă tind să se diminueze în timp și depind mai mult de motivul intrării pe piața nouă decât de modul de intrare.

Ca rezumat, CNUCD conclud, impactul IDS asupra țărilor gazdă este greu de distins în funcție de modul de intrare după câțiva ani — cu excepții posibile a impactului asupra structurii pieței și competiției.

CNUCD de asemenea observă că există îngrijorări politice mai largi ce țin de slăbirea sectorului național de afaceri, pierderea controlului asupra direcționării dezvoltării economice, urmărirea țelurilor sociale, culturale și politice ce rezultă din activitățile CTN. Întrebarea de

bază în acest context este ce rol ar trebui să joace companiile străine într-o economie, indiferent de felul când își fac apariția printr-o investiție inovatoare sau F&A transnațională. *RMI2000* relatează: “Fiecare țară trebuie să-și facă propriile concluzii în lumina condițiilor și necesităților sale și în cadrul mai larg al obiectivelor sale de dezvoltare. Ele de asemenea trebuie să fie conștiente — și să aprecieze — alternativele implicate, ce țin de eficiență, creșterea productivității, distribuirea venitului, accesul la piețe sau diverse obiective non-economice. Și de asemenea trebuie să fie conștiente de faptul că unele din aceste îngrijorări sunt posibile în ceia ce privește *toate* IDS, deși natura specifică a F&A le poate exacerba. Compromisurile între obiectivele economice și cele mai largi, non-economice, în particular, au nevoie de decizii semnificative pe care doar țările singure pot să le facă”.

F&A în circumstanțe normale și excepționale

RMI2000 concludă că, **în circumstanțe normale**, IDS inovatoare sunt mai utile, în ceia ce privește impactul lor de dezvoltare, asupra țărilor gazde decât F&A transnaționale. Oricum, sub **circumstanțe excepționale** —ca o criză economică sau privatizări majore — F&A transnaționale pot juca un rol util, pe care IDS inovatoare pot să nu fie în stare să îl joace, cel puțin în cadrul necesar de timp.

Nevoia de restructurare rapidă sub presiuni competitive intense sau supracapacitatea pe piețele globale pot de asemenea face țările gazde să găsească opțiunea IDS prin fuziuni și achiziții transnaționale utilă. Avantajul F&A în aceste condiții este că ele restructurează capacitățile existente care altfel ar risca micșorarea sau lichidarea, relatează raportul.

Politica de competiție este crucială

Ne ținând cont de circumstanțe, indică *RMI2000*, efectele F&A transnaționale pot fi influențate de politicile de acțiune. Politica contează în special când este vorba de riscuri și efecte negative ale F&A transnaționale.

Pentru CNUCD, cea mai importantă preocupare politică ține de politica de competiție. Motivul principal este că F&A pot amenința concurența, atât la momentul apariției cât și ulterior. După cum restricțiile IDS sunt liberalizate în întreaga lume, devine tot mai important

ca barierele regulatorii către IDS să nu fie înlocuite de practici anti-competitive ale companiilor. Eforturile de a atrage IDS necesită să fie complementare de politici care revizuieste implicațiile anti-competitive ale F&A.

Raportul conține: “Politica de competiție nu mai poate fi urmată efectiv doar prin acțiunea națională. Înșasi natura F&A transnaționale — apariția într-adevăr a unei piețe globale pentru companii — pune fenomenul într-un cadru internațional. Aceasta înseamnă că autoritățile de concurență trebuie să păstreze, și să întărească, mecanismele de cooperare dintre ele la nivel bilateral, regional și multilateral, pentru a răspunde efectiv F&A și practicilor anti-competitive ale companiilor ce afectează țările lor. Acțiunea internațională este mai ales importantă când se are de a face cu F&A transnaționale cu dimensiuni globale , în special pentru țările mai mici care singure nu dispun de resurse pentru a elabora și aplica politici de acest fel ”.

**** *** ****

**This press release, as well as information on the launch of the World Investment Report 2000 (including excerpts of the Report), can also be found on the Internet at the following address:
<http://www.unctad.org>**

For more information, please contact Karl P. Sauvart, Officer-in-Charge, Division on Investment, Technology and Enterprise Development, UNCTAD, tel: +41 22 907 5707, fax: +41 22 907 0194, or e-mail: karl.sauvant@unctad.org; or Erica Meltzer, Press Officer, tel: +41 22 907 5365 / 5828, fax: +41 22 907 0043, or e-mail: press@unctad.org